

gali. Takov človek ne vé celó nič, kako moramo s konji potrpljenje imeti pri poduku in vajah. Videl sem, kako so žebeta morala dolgo in trdno delati, zatem naglo zobati krmo, in predno je prebavljanje pričelo, bila so zopet vprežena. Kdo se bode tukaj čudil, ako uboge živali kóliko dobijo? Zopet drugod sem opazoval, kako so konji prehladno vodo pili, a zatem bili v hlev postavljeni, da se jih je vnetica morala lotiti.

Žebeta na težavno delo siliti podobno je, otroke v fabrike delat goniti. Sedaj so slednje uravnali po postavah. Dobro bilo bi tudi, ko bi zabranjeno bilo, žebeta pred četrtem letom napregati. Živini bi se prizaneslo z mnogim trpljenjem in konjerejstvo bi znatno napredovalo. Veliko bolezní, deloma znotranjih, če niso podedovane, prihaja od pretežkega in preranega napreganja. Fabriški delavci dobijo največ posebnih bolezní v fabrikah. Podobne učinke nareja pri konjih lakomnost, neumnost in surovost ljudi.

Zatorej je velike važnosti, žebetom določevati pravi čas, kedaj so dovolj močna za vpreganje tako, da jim ne škoduje. Povprek moremo reči, da kaže žebe tedaj napreči, kedar je zadosti dorastlo, torej navadno po dogotovljenem petem letu. To je najboljša, najbolj gotova pot mogoče popolnega, izvrstnega konja vzrediti. Taki konji ostanejo, se vé, če kaka nesreča vmes ne pride, krepki in zdravi do pozne starosti, med tem, ko prerano vpreženi tudi zgodaj oslabijo.

Tako kažejo vspehi, katerim pa draga klaja precej na vrednosti vzame. Pet let žebe rediti, pa sicer nič haska od njega imeti, to je precej drago, tudi ondi, kjer cena krmi ni previsoka. Žebe mora torej uže veliko vredno biti, ako hočemo, da nam krmo povrne. To velja o konjih izvrstnega, žlahtnega plemena, če je za-nje kupcev dovolj, torej zlasti o konjih za ježo in v razkošne svrhe.

Drugače je pri konjih manjše vrednosti, za katere kupci ne ponujajo velikih svot. Tukaj kaže žebeta že v četrtem, vendar ne pred 3¹/₂ letom napregati, zlasti za opravila na kmetijah, se vé opazno, nikoli preveč, nikdar tako, da bi konj moral rabiti vso svojo moč, ampak polagoma, zmiraj več, do polovice ali tri četrтинke. Tako vsaj nekaj stroškov za krmo odslužijo in se lepo urijo in v delovanji vadijo. Konji bodo tako bolj zdravi in lepše rastli, ako jim se obilno še polaga. Iz tega vzroka tudi žlahna žebeta kaže lahko napregati in od četrtega leta naprej jim lahke jezdece na hrbet posajati. Vendar jezdariti jih ne smejo nikoli dajati do utrujenja.

Program

o delitvi premij v denarji in priznanskih diplom za kobile in žebice, katera se bode vršila na Kranjskem leta 1886.

Na Kranjskem se bode za leto 1886. vršila delitev državnih premij v srebernih svetinjah, kakor tudi delitev priznanskih diplom: a) za kobile z žrebetom, b) za mlade, to je, 3- do 4letne kobile, c) za 1- in 2letne žebice v naslednjih petih konkurznih postajah, ki so imenovane spodaj:

V Radovljici za politični okraj: Radovljica 1. dné septembra;

v Kranji za politična okraja: Kranj in Kamnik 2. dné septembra;

v Ribnici za politični okraj: Kočevje 4. dné septembra;

na Vrhniki za politične okraje: Litija, ljubljanska okolica, Logatec, Postojina in mesto Ljubljana 6. dné septembra;

v Št. Jarneji za politične okraje: Krško, Rudolfovo in Črnomelj 9. dné septembra.

V vsaki konkurzni postaji se začne delitev premij imenovane dni ob 9. uri dopoldne.

Za delitev premij veljajo sledeče uredbe, uravnane po pravilih, v tem oziru veljavnih, s privolitvijo c. kr. ministerstva za poljedelstvo z ozirom na posebne razmere te dežele.

Kobilam z žrebetom, mladim kobilam in žrebicam, ki smejo za premije prositi, delilo se bode v vsaki konkurzni postaji od premijske komisije:

a) kobilam z žrebetom, ki še sesa, eno darilo po 40 gold., eno darilo po 25 gold., v Kranji in v Radoljici eno darilo, v ostalih konkurznih postajah dve darila po 20 gold., in naposled po vseh postajah po eno darilo po 15 gold., potem 2 sreberni svetinji;

b) mladim kobilam eno darilo po 30 gold., eno darilo po 20 gold., eno darilo po 15 gold., potem dve sreberni svetinji;

c) mladim kobilam v Št. Jarneji štiri darila po 10 gold. in dve sreberni svetinji, v vseh drugih postajah po tri darila v znesku 10 gold. in dve sreberni svetinji.

Skupaj 1045 gold. in 30 srebernih svetinj.

Posestniki triletnih za pleme sposobnih žebcev se pozivajo, naj jih o priliki premiranja pripeljejo pred komisijo v ta namen, da se popišejo, ker bi se utegnili pozneje kupiti.

Premijska komisija ima tudi pravico, vis. c. kr. ministerstvu za poljedelstvo nasvetovati dopuščene privatne žebce za podporo.

Vsak, kateremu se je za izrejenega konja prisodila premija, mora podpisati reverz, v katerem se zaveže, da tega konja po delitvi premij obdrži še eno leto, in da povrne prejeta premijo v denarjih brez vsakega ugovora, če ne bi ostal pri tem mož-beseda.

Od c. kr. deželne vlade za Kranjsko
v Ljubljani 1. dné junija 1886.

C. kr. deželni predsednik:

Baron Winkler s. r.

Natoroznanske stvari.

Rabarbara; Rheum.

Ta koristna rastlina je, kolikor je meni znano, v naši mili domovini še toliko kot popolno nepoznana tujka. Rabarbara prišteva se med kolenčaste steblovce. Ob koreničnem vratu razvija na krepkih, mesnato-sočnih pecljih široko in veliko perje, ki je onemu od lepja zeló podobno; le na obeh stranéh je gladko in temnozeleno med tem, ko je lepjevo belkasto-sivo in nekako kosmato. Rabarbarine korenine, katere rabijo se tudi v zdravilstvu in se morejo dobro prodati, so zeló vstrajne; surove so nekoliko nagrbane in po barvi rujavo-rumene. Prava domovina njena je Azija; iz Kitaja, Tibeta in Napela prenešena bila je o svojem času tudi v Evropi, kjer se na Francoskem, Angleškem, Nemškem in tudi v Avstriji zavoljo zdravilnih korenin in užitnih pecljev njenih goji; peclji njeni dajó na prav lahak način pripravljene za staro in mlado jako okusno, lahko prebavljivo in zdravo jed ali prikuho. Brez te koristne rast-